

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
КАФЕДРА ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНОЇ, ВОГНЕВОЇ ТА ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

ОСНОВНІ ПРИЙОМИ САМОЗАХИСТУ, ЯКИМИ ПОВИННІ ВОЛОДІТИ
ПОЛІЦЕЙСЬКІ ПІД ЧАС ВИКОНАННЯ СЛУЖБОВИХ ОБОВ'ЯЗКІВ

НАОЧНИЙ ПОСІБНИК

ОДЕСА 2020

УДК 796/799:378.147:351.741

Рекомендовано до друку Навчально-методичною радою
Одеського державного університету внутрішніх справ
Протокол від _____.____.2020 р. № ____.

Рецензенти:

Адзеленко Олександр Васильович – кандидат юридичних наук, віце-президент Національної федерації самбо України.
Домніцак Володимир Володимирович – кандидат юридичних наук, доцент, Заслужений тренер України з універсального бою, віце-президент Одеської обласної федерації самбо України.

Авторський колектив:

Дулгер Володимир Валентинович – декан факультету підготовки фахівців для підрозділів кримінальної поліції Одеського державного університету внутрішніх справ;
Коломієць Юрій Миколайович – старший викладач кафедри тактико-спеціальної, вогневої та фізичної підготовки;
Проскурня Євген Євгенійович – старший викладач кафедри тактико-спеціальної, вогневої та фізичної підготовки;
Ком'яга Анатолій Васильович – старший викладач кафедри тактико-спеціальної, вогневої та фізичної підготовки;
Пашаєв Арзу Закір огли – викладач кафедри тактико-спеціальної, вогневої та фізичної підготовки;
Берназ Дмитро Васильович – викладач кафедри тактико-спеціальної, вогневої та фізичної підготовки;
Зазеріна Марія Сергіївна – викладач кафедри тактико-спеціальної, вогневої та фізичної підготовки.

Основні прийоми самозахисту, якими повинні володіти поліцейські під час виконання службових обов'язків :
наочний посібник. В. В. Дулгер, Ю. М. Коломієць, Є. Є. Проскурня, А. В. Ком'яга, А. З. о. Пашаєв, Д. В. Берназ,
М. С. Зазеріна. Одеса : ОДУВС, 2020. 90 с.

В наочному посібнику розглянуті питання щодо застосування основних прийомів самозахисту, якими повинні володіти поліцейські під час виконання службових обов'язків.

Матеріали будуть корисними для курсантів, слухачів, студентів та викладачів ЗВО МВС України, а також для практичних працівників Національної поліції України.

© Дулгер В.В., Коломієць Ю.М., Проскурня Є.Є., Ком'яга А.В., Пашаєв А.З.о., Берназ Д.В., Зазеріна М.С.
© ОДУВС, 2020

ЗМІСТ

Вступ.....	4
1. Заходи безпеки при проведенні навчальних занять.....	5
2. Спеціальні та підготовчі вправи.....	8
3. Супровід при співпраці затриманого.....	18
4. Застосування заходів поліцейського примусу.....	21
4.1. Застосування фізичної сили.....	21
4.2. Поверхнева перевірка, надягання кайданків.....	35
4.3. Застосування заходів поліцейського примусу, спеціальних засобів (гумовий кийок).....	57
5. Захист від нападу.....	65
6. Захист від нападу з метою заволодіти зброєю.....	81
7. Взаємодопомога. Моделювання ситуацій із застосуванням заходів поліцейського примусу.....	86
Висновки.....	87
Список використаних джерел.....	88

ВСТУП

У кожній країні існує своя унікальна система підготовки фахівців для підрозділів поліції, формування якої відбувалось історично під впливом багатьох чинників. Ряди поліції розвинених країн поповнюються лише висококваліфіковані, фізично, теоретично та морально підготовлені спеціалісти, що пройшли відповідне навчання або курси на випробування. Необхідно зазначити, що головне місце в Міністерстві внутрішніх справ посідає саме Національна поліція України, яка відіграє провідну роль у загальнодержавній системі забезпечення охорони прав людини, зміцнення порядку і законності, захисту суспільства та держави загалом. Національна поліція України – це центральний орган виконавчої влади, який служить суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку.

Служба в підрозділах Національної поліції України, яка здійснюється в умовах підвищеної небезпеки, потребує від працівників поліції високого рівня правової, психологічної, моральної, вогневої, тактико-спеціальної, фізичної підготовки та вмінь і навичок із тактики самозахисту. Як підтверджує сучасна практика, правоохоронний досвід та статистична звітність, під час виконання своїх повноважень поліцейські відповідно до ст. 44 Закону України «Про Національну поліцію» застосовують фізичну силу, у тому числі спеціальні прийоми боротьби (рукопашного бою), для забезпечення особистої безпеки або (та) безпеки інших осіб, припинення правопорушення, затримання особи, яка вчинила правопорушення, якщо застосування інших поліцейських заходів не забезпечує виконання поліцейським повноважень, покладених на нього законом.

Вправи розроблено відповідно до навчального курсу «Спеціальна фізична підготовка», який передбачає 100 годин практичних занять на один взвод курсантів та з використанням досвіду Національної академії внутрішніх справ України.

1. ЗАХОДИ БЕЗПЕКИ ПРИ ПРОВЕДЕННІ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Обов'язки викладача (інструктора)

З метою уникнення травматизму серед поліцейських, одним з важливих завдань та відповідальністю викладачів (інструкторів) є забезпечення заходів безпеки під час проведення занять зі спеціальної фізичної підготовки та профілактика травматизму.

В обов'язки викладачів (інструкторів) під час занять зі спеціальної фізичної підготовки входить:

- особисто ознайомитись з місцем проведення занять, перевірити справність інвентарю та обладнання, наявність елементарних умов для проведення заняття (санітарно-гігієнічні умови, температура повітря не вище +30 С влітку та не нижче -10 С зимою, вологість у приміщенні 30-65%, вентиляція – триразовий обіг повітря за 1 годину, відповідне освітлення);
- приходити першим та залишати місце заняття останнім;
- враховувати самопочуття тих, хто займається;
- провести інструктаж про заходи безпеки до початку заняття;
- суворо дотримуватись правил проведення заняття та контрольних нормативів;
- перевірити чи відповідають одяг, взуття та інвентар поліцейських цілям та умовам заняття;
- підтримувати дисципліну, вимагати чіткого виконання своїх зауважень поліцейськими;
- завжди проводити розминку на початку заняття;
- обов'язкова наявність аптечки для надання домедичної допомоги.

Обов'язки поліцейських

Поліцейські зобов'язані:

- дотримуватись дисципліни на занятті та уважно слухати команди викладача (інструктора);
- виконувати всі дії лише за командою викладача (інструктора) та за командою негайно їх припиняти;
- попередити викладача (інструктора) про погане самопочуття та минулі травми;
- не приступати до виконання вправ та прийомів не розуміючи техніки їх виконання;
- приступати до проведення основної частини заняття лише після проведення підготовчої частини заняття – розминки (20-30 хв.);
- перед заняттям зняти з себе всі предмети та прикраси, які можуть травмувати вас або партнера (ланцюжки, персні, ремені з металевими пряжками, значки, сережки);
- нігті повинні бути коротко та охайно обрізані, щоб не подряпати себе та партнера, волосся охайно прибрано;
- перед вивченням та виконанням кидкової техніки вивчити прийоми самострахування, щоб не отримати травми при падіннях;
- стежити за діями інших поліцейських, щоб не було зіткнень;
- після падіння відразу вставати, щоб знизити ризик падіння інших;
- кидки та інші технічні дії виконувати лише на безпечній відстані від стін та інших предметів, від центру до краю килима;
- больові прийоми проводити обережно, поступово докладаючи зусиль; після подачі партнером умовного сигналу здачі, негайно припинити тиск, який може привести до травми;

- при виконанні задушливих прийомів необхідно пам'ятати, що при правильно проведеному захваті партнер вже через кілька секунд може втратити свідомість та не зможе подати сигнал здачі;
- заборонено завдавати навіть легкі удари по партнерові, необхідно їх лише позначати, зупиняючи ударну кінцівку за 5-15 см. від цілі;
- заборонено відпрацьовувати прийоми у взутті, яке може травмувати партнера (на твердій підошві, з підківками, шнурівками які закінчуються металевими ковпачками, пряжками та ін.) та в одязі, який має дірки, металеві гудзики, пряжки. Все це може призвести до травм (вивихів, переломів, подряпин);
- при необхідності надати першу допомогу, а у разі травми або поганого відчуття звернутись до викладача (інструктора);
- при проведенні заняття на відкритому повітрі (на спортивному майданчику, стадіоні) забороняється відлучатися чи виходити за межі майданчика зазначеного викладачем (інструктором), виконувати вправи на небезпечній відстані від парканів, стін, лавок, та займатися на траві, мокрій від дощу чи роси, на мокрому від дощу ґрунті, на якому легко посковзнутися та впасти, на похилих ділянках, біля дерев та кущів, через які можна завдати травм, виконувати вправи на мокрих або несправних спортивних спорудах;
- під час проведення занять на відкритому повітрі поліцейські повинні бути одягнуті відповідно до погодних умов; при відсутності відповідного одягу, взуття, головного убору поліцейські до заняття не допускається.

2. СПЕЦІАЛЬНІ ТА ПІДГОТОВЧІ ВПРАВИ

Навчальні питання

1. Стійки, переміщення, дистанції.
2. Способи самострахування.
3. Тактичний підйом.

№	З м і с т	Алгоритм виконання	Типові помилки
1.	1. Стійки, способи переміщення, дистанції: а) правобічна, лівобічна; б) переміщення тактичним кроком; в) дистанції.	Стійки Лівобічна (правобічна). Вага тіла розподілена рівномірно. Руки складені долонями (бажано ліва на правій), знаходяться в районі сонячного сплетіння (мал. 1). Правобічна – у віддзеркаленні (мал. 2). Переміщення виконуються з лівобічної (правобічної) стійки приставним кроком спиною вперед, ліворуч чи праворуч. Дистанції Дистанція між поліцейським та правопорушником повинна складати відстань для безпечного спілкування (1,5-2 м). Утримуючи дистанцію, поліцейський повинен знаходитися до правопорушника в положенні лівобічної стійки, для того, щоб його зброя була на максимальній відстані (мал. 3). При намаганні правопорушника скоротити дистанцію, поліцейський повинен утримувати безпечну відстань, при необхідності подаючи вербальні команди. Наприклад: «Не рухатись!», або «Не наближатися!» тощо.	Звернути увагу на положення рук. Звернути увагу на дотримання стійки, не допускати схрещення ніг, дотримуватися безпечної дистанції.

1

2

3

2.

1. Перекати на спину, правий, лівий бік із положення сидючи.

2. Перекид уперед.

3. Перекид спиною вперед.

4. Перекид уперед через праве (ліве) плече (варіант 1, 2).

5. Перекид спиною вперед через праве (ліве) плече.

6. Самострахування при падінні на бік.

7. Самострахування

Перекид вперед

В.п.: упор навприсядки.

Поставити руки перед собою, притиснути підборіддя до грудей, округлити спину – прийняти положення згрупування.

Відштовхнутись ногами, зробити перекид уперед та вийти у вихідне положення – навприсядки (мал. 4, 5, 6).

Перекид спиною вперед

В.п.: упор навприсядки.

Прийняти положення згрупування.

Зробити перекид через голову назад у положенні згрупування, доторкнувшись ногами до поверхні. Руки поставити долонями на поверхню біля плечей. Відштовхуючись руками від поверхні, вийти у вихідне положення навприсядки (мал. 7, 8, 9).

Звернути увагу на:

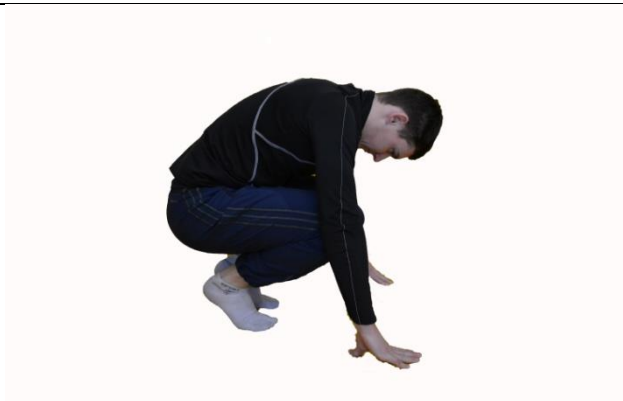
- положення згрупування

Опанувавши виконання перекидів із положення навприсядки з упором на руки, переходити до виконання їх з положення стоячи.

Група шикується в чотири шеренги, приймає положення півоберту праворуч (ліворуч).

Після опанування цього прийому самострахування можна переходити до ускладнення його

при падінні на спину. 8. Самострахування при падінні вперед.	Перекид вперед через праве (ліве) плече В.п. – стоячи на лівому коліні, права нога спереду, руки долонями на поверхні килима. Підборіддя притиснуте до лівого плечового суглоба. Відштовхуючись лівою ногою від поверхні, виконати перекид через праве плече (мал. 10-12). Перекид спиною вперед через праве (ліве) плече. В.П. – упор навприсядки в положенні згрупування. Виконати перекид спиною вперед через ліве (праве) плече. Вийти в положення стоячи на правому (лівому) коліні (мал. 13-17).	виконання через перешкоду – жердину або партнера, який знаходиться у положенні високого або низького партеру.
 4	 5	 6

7

8

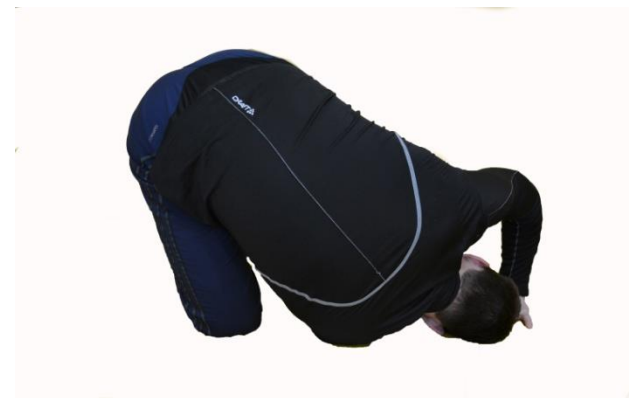
9

10

11

12

13

14

15

16

17

Самострашування при падінні вперед

Падіння вперед виконується із будь-якої стійки.

Падаючи, розвести ноги назад-вбоки, амортизуючи падіння руками долонями донизу, опертися на передпліччя. Опорну функцію виконують тільки передпліччя та носки ніг (таз та коліна поверхні не торкаються). Виконавши падіння, розвернутися у бік небезпеки, прийняти захисну позицію (мал. 18-22).

Самострашування при падінні на спину

В.п.- фронтальна стійка.

Згрупуватися, схрестити руки перед собою, присісти, виконати переكات на спину із попереджувачим ударом руками о килим.

Після відпрацювання цієї вправи із положення навприсядки потрібно її виконувати з положення стоячи, а потім через перешкоду (мал. 23-28).

Самострахування при падінні на бік.

В.п.: напівприсід.

Згрупуватися, виконати перекат на бік із попереджуючим ударом однією рукою об килим (мал. 29-30).

Самострахування при падінні на бік через перешкоду

В.П.- фронтальна стійка, партнер знаходиться у положенні партеру.

Виконати перекид через ліве (праве) плече через перешкоду (мал. 31-34).

Вправу виконувати в обидва боки.

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

31

32

33

34

3.	Тактичний підйом: а) після падіння вперед; б) після падіння на спину.	Тактичний підйом Із положення лежачи на правому боці, утримуючи ліву руку в позиції захисту, спираючись на праву руку, відштовхнутися нею, швидко встати на обидві ноги, прийнявши лівобічну стійку, рухаючись від загрози (мал. 35-37).	Звернути увагу на: - контроль зброї; - захисні дії в разі нападу.
 35 36 37			

3. СУПРОВІД ПРИ СПІВПРАЦІ ЗАТРИМАНОГО

Навчальні питання

1. Позиція інтерв'ю.
2. Позиція ескорту (переваги).
3. Супроводження при співпраці або пасивному спротиві.

№	З м і с т	Алгоритм виконання	Типові помилки
1.	Позиція інтерв'ю.	Позиція інтерв'ю. В.п. – поліцейський для вербального спілкування із правопорушником повинен прийняти «позицію інтерв'ю»: знаходячись на безпечній відстані (1,5-2 м) у лівобічній стійці, руки зігнуті в ліктьових суглобах під кутом 90^0, складені долоня на долоні на рівні сонячного сплетіння (мал. 38).	Звернути увагу на: - техніку виконання.
2.	Позиція ескорту (переваги): а) перехід від позиції інтерв'ю до позиції ескорту (переваги); б) те саме у складі патруля.	Позиція ескорту (переваги). Перехід з «позиції інтерв'ю» до «позиції ескорту (переваги)» Скоротити відстань до правопорушника таким чином, аби опинитися до нього під кутом не більше 45^0 праворуч-ззаду, здійснюючи утримання правої руки правопорушника своєю лівою рукою за плече вище ліктя, а правою – за зап'ястя (мал. 39-40).	Звертати увагу на: - переміщення; - злагодженість роботи рук і ніг; - розміщення патрульного (-их) відносно правопорушника. Виконувати прийоми поперемінно або за командою.

3.	1. Супроводження правопорушника: а) без спротиву; б) з пасивним спротивом.	Супроводження при співпраці В.П. – із «позиції інтерв'ю» або із «позиції ескорту (переваги)». Супроводження при пасивному спротиві правопорушника В.П. – позиція ескорту (переваги). За необхідності, утримуючи правопорушника за праву пряму руку, штовхаючи уверх-ліворуч змусити його рухатися в потрібному напрямку (мал. 41-43).	Звернути увагу на: - переміщення; - контроль правопорушника.
----	---	---	---

38

39

40

41

42

43

4. ЗАСТОСУВАННЯ ЗАХОДІВ ПОЛІЦЕЙСЬКОГО ПРИМУСУ

4.1. ЗАСТОСУВАННЯ ФІЗИЧНОЇ СИЛИ

Навчальні питання

1. Перехід від позиції ескорту (переваги) до загинання руки за спину ущемленням зап'ястя.
2. Перехід від позиції ескорту (переваги) до загинання руки за спину із контролем ліктьового суглоба.
3. Перехід від позиції ескорту (переваги) до важеля руки досередини із поваленням затриманого на землю.
4. Перехід від позиції ескорту (переваги) до вузла руки важелем назовні.
5. Перехід від позиції ескорту (переваги) до повалення правопорушника кидком із захватом ніг ззаду.
6. Перехід від позиції ескорту (переваги) до повалення правопорушника за шию, голову.
7. Подолання пасивного спротиву правопорушника, який лежить на землі на животі, руки притиснуті до грудей.

№	З м і с т	Алгоритм виконання	Типові помилки
1.	Перехід від позиції ескорту (переваги) до загинання руки за спину ущемленням зап'ястя.	Загинання руки за спину ущемленням зап'ястя В.П. – поліцейський знаходиться в положенні ескорту (переваги). Правопорушник намагається чинити опір. Виконати загинання руки за спину з ущемленням зап'ястя (мал. 44-51).	Звернути увагу на: - контроль зап'ястя, - дожим кисті; - лікоть супротивника; - подачу вербальних команд; - готовність до виконання повалення. Виконувати прийоми поперемінно або за командою. Відпрацювання проводити без спротиву.

44

45

46

47

48

49

50

51

2.	Перехід від позиції ескорту (переваги) до загинання руки за спину із контролем ліктьового суглоба.	Загинання руки за спину із контролем ліктьового суглоба В.п. – поліцейський у позиції ескорту (переваги). Правопорушник намагається чинити опір. Виконати загинання руки правопорушника за спину із контролем ліктьового суглоба і подальшим поваленням на землю (мал. 52-62).	Звернути увагу на: - контроль ліктьового суглоба правопорушника; - виведення його з рівноваги; - подачу вербальних команд. Відпрацювання проводити без спротиву.
----	---	--	---

52

53

54

55

56

57

58

59

60

61

62

3.	Перехід від позиції ескорту (переваги) до важеля руки досередини із поваленням правопорушника на землю.	Важіль руки досередини В.п. – поліцейський знаходиться в положенні ескорту (переваги). Правопорушник намагається чинити спротив. З кроком правої ноги назад, одночасним ривком правої руки правопорушника за зап'ястя та поштовхом у плече, вивести його з рівноваги вперед, здійснюючи больовий контроль на ліктювий суглоб. Змусити його прийняти положення лежачи на животі. Виконати больовий контроль (мал. 63-67).	Звернути увагу на: - контроль руки правопорушника в ліктювому суглобі; - подачу вербальних команд; - контроль правопорушника в положенні лежачи. Відпрацювання проводити без спротиву.
----	--	--	--

63

64

65

65

66

67

4.	Перехід від позиції ескорту (переваги) до вузла руки важелем назовні.	Повалення вузлом руки назовні В.п. - поліцейський знаходиться в положенні ескорту (переваги). Правопорушник намагається чинити опір. Виконати вузол руки назовні. Не розриваючи вузла рук, перевести правопорушника в положення лежачи на животі, виконати больовий контроль – ущемлення зап'ястя (мал. 68-77).	Звернути увагу на: - больовий контроль «дожим кисті»; - швидке переведення правопорушника в положення лежачи на животі; - подачу вербальних команд. Відпрацювання проводити без спротиву.
----	--	---	--

68

69

70

71

72

73

74

75

76

77

5.	Перехід від позиції ескорту (переваги) до повалення затриманого кидком із захватом ніг ззаду.	Кидок «вихват ніг ззаду» В.п. - поліцейський знаходиться в положенні ескорту (переваги). Правопорушник намагається чинити опір. Поштовхом у спину та задню поверхню стегна виконати кидок «вихват ніг ззаду». Виконати больовий контроль (мал. 78-83).	Звернути увагу на: - перехід на больовий контроль або розрив дистанції; - подачу вербальних команд. Відпрацювання
----	---	--	--

проводити без спротиву.

78

79

80

81

82

83

6.

Перехід від позиції ескорту (переваги) до повалення правопорушника за шию, голову.

Повалення за шию, голову
В.п. - поліцейський знаходиться в положенні ескорту (переваги).
Правопорушник намагається чинити опір.
Виконати утримання правопорушника ззаду за шию,

Звернути увагу на:
- виконання захвату за шию, голову;
- повалення та збільшення дистанції або

іншою рукою запрокинути голову правопорушника назад, вивести із рівноваги і звалити його на землю (мал. 84-91).

швидке переведення правопорушника в положення лежачи на животі;

- подачу вербальних команд.

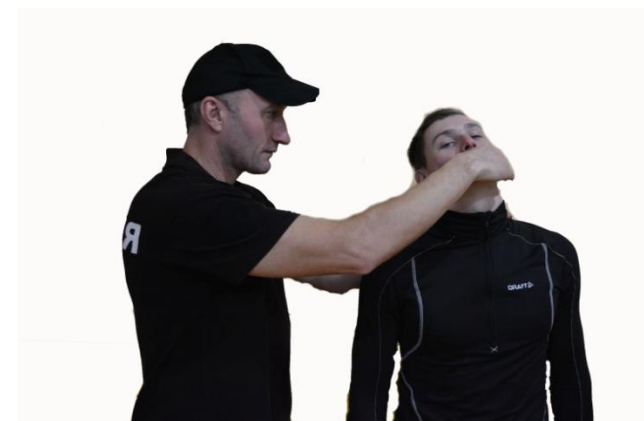
Відпрацювання проводити без спротиву.

84

85

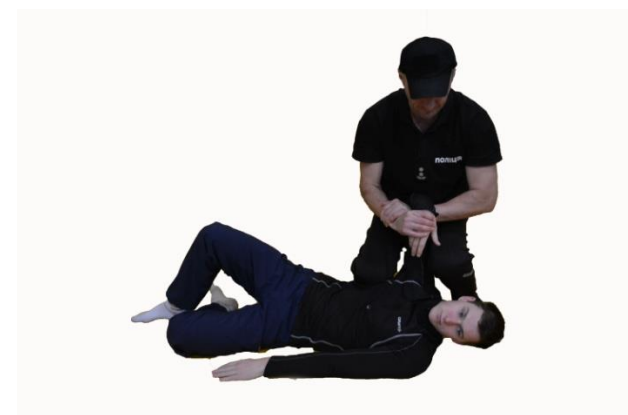
86

87

88

89

90

91

7.

Повалення за шию, голову в складі патруля
 В.п. Поліцейський патруль – у позиції ескорту (переваги).
 Правопорушник чинить опір.
 П-1 утримує правопорушника за руки. П-2 однією рукою утримує правопорушника за шию, а іншою – натискає під ніс, запрокидуючи його голову. Таким чином опрокидують його.
 Виконати больовий контроль: П-1 рук, П-2 – ніг (мал. 92-98).

92

93

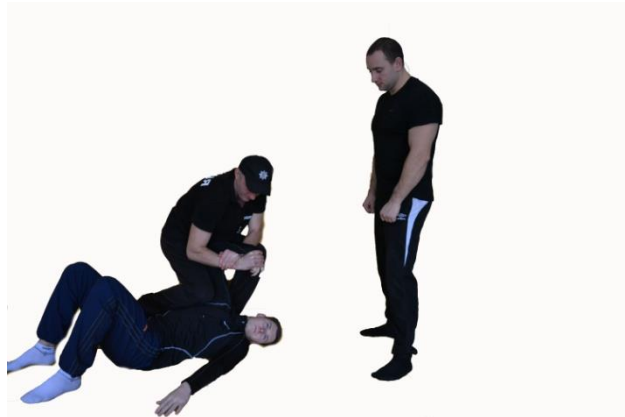
94

95

96

97

98

9.	Подолання пасивного спротиву правопорушника, який лежить на животі, руки притиснуті до грудей.	Привести правопорушника в положення лежачи на животі, виконати больовий контроль.	Звернути увагу на: - контроль правопорушника; - виконання відволікаючих больових дій; - подачу вербальних команд. Відпрацювання проводити без спротиву.
----	---	--	---

4.2. ПОВЕРХНЕВА ПЕРЕВІРКА, НАДЯГАННЯ КАЙДАНКІВ

Навчальні питання

1. Діставання та надягання кайданків.
2. Поверхнева перевірка правопорушника в положенні стоячи (стоячи навколішки), руки за спиною, пальці в замку при співпраці:
 - а) руки правопорушника заведені назад, долоні розгорнуті догори;
 - б) правопорушник у положенні стоячи (стоячи навколішки), руки за спиною, пальці в замку.
3. Надягання кайданків при співпраці:
 - а) руки правопорушника заведені назад, долоні розгорнуті догори;
 - б) правопорушник у положенні стоячи (стоячи навколішки), руки за спиною, пальці у замку.
4. Надягання кайданків у положенні правопорушника лежачи після застосування заходів фізичного впливу та проведення поверхневої перевірки.
5. Способи підйому правопорушника в кайданках та його конвоювання.
6. Надягання кайданків у положенні правопорушника лежачи після застосування заходів фізичного впливу та проведення поверхневої перевірки.
7. Поверхнева перевірка правопорушника у положенні стоячи (стоячи навколішки), руки за спиною, пальці в замку після виконання поліцейським елементів акробатики або силового, швидкісно-силового навантаження.
8. Надягання кайданків при співпраці після виконання поліцейським елементів акробатики або силового, швидкісно-силового навантаження.
9. Надягання кайданків у положенні правопорушника лежачи після застосування заходів фізичного впливу після виконання поліцейським елементів акробатики або силового, швидкісно-силового навантаження.
10. Надягання кайданків та проведення поверхневої перевірки на міжповерхових сходах, у тамбурі, у кімнаті.
11. Надягання кайданків на правопорушника, який знаходиться в приміщенні, під загрозою застосування табельної вогнепальної зброї.
12. Надягання кайданків на правопорушника, який знаходиться в приміщенні, при співпраці та проведення поверхневої перевірки після виконання поліцейським елементів акробатики або силового, швидкісно-силового навантаження.
13. Надягання кайданків на правопорушника, який знаходиться в приміщенні, під загрозою застосування табельної вогнепальної зброї після виконання поліцейським елементів акробатики або силового, швидкісно-силового навантаження.

14. Надягання кайданків у положенні правопорушника лежачи, який знаходиться в приміщенні, проведення поверхневої перевірки після виконання поліцейським елементів акробатики або силового, швидкісно-силового навантаження.
15. Удосконалення способів підйому правопорушника в кайданках та його конвоювання в приміщенні.
16. Способи затримання після виконання поліцейським елементів акробатики або силового, швидкісно-силового навантаження.

№	Зміст	Алгоритм виконання	Типові помилки
1.	Діставання та надягання кайданків	(мал. 99-105).	
 99 100 101 102 103			

104

105

2.	Поверхнева перевірка правопорушника в положенні стоячи (стоячи навколішки), руки за спиною, пальці у замку.	В.п. – Поліцейський знаходиться в положенні інтерв'ю. Подати команди: «Руки догори, пальці в сторони»; а) «Обертатись кругом, поки не скажу «стоп», «Стоп» (правопорушник опинився спиною до поліцейського). «Ноги широко, носки нарізно», «Руки за спину, пальці в замок, долонями догори», «Руки від спини». Виконати захват лівою рукою за замок зі сторони мізинців та прокрутити його догори та вивести правопорушника із рівноваги. Запитати: «Чи є у вас предмети, які можуть нанести мені шкоду, або заборонені речі?» Виконати поверхневий огляд (мал. 106-117). Для огляду правопорушника з лівого боку перехватити замок правою рукою та виконати огляд. б) подати команду: «Стати на праве коліно, на ліве коліно, нога на ногу», «Руки від спини». Виконати захват лівою рукою за замок зі сторони мезинців, та прокрутити його догори. Виконати поверхневий огляд (мал. 118-124).	Звернути увагу на: - контроль замку пальців рук правопорушника; - виведення правопорушника із рівноваги; - подачу вербальних команд (подавати команди чітко та голосно).
----	--	--	--

106

107

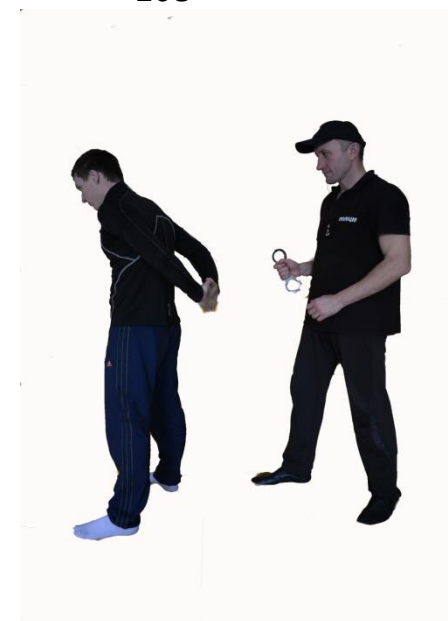
108

109

110

111

112

113

114

115

116

117

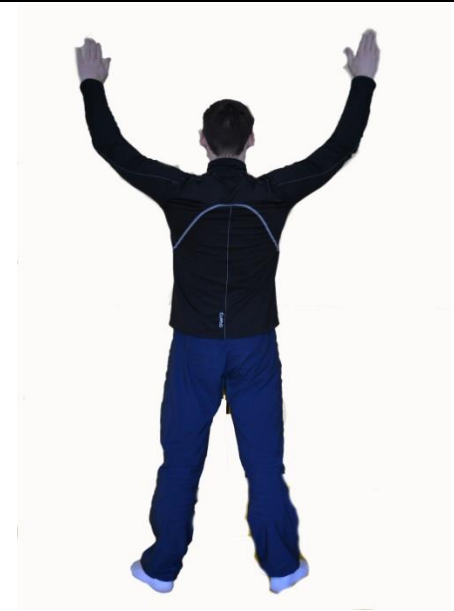
6)

118

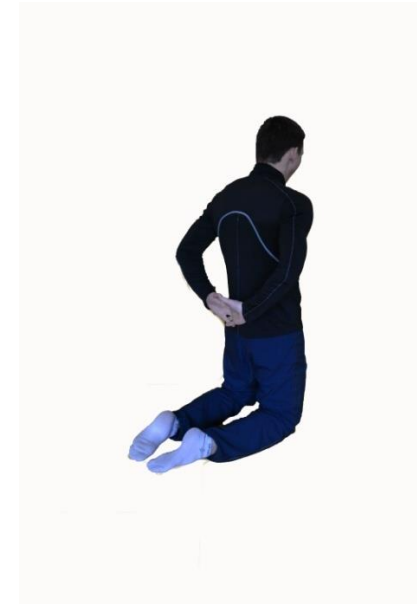
119

120

121

122

123

124

3.	Надягання кайданків при співпраці: а) руки правопорушника заведені назад, долоні розгорнуті догори; б) правопорушник у положенні стоячи, руки за спиною, пальці у замку; в) правопорушник у положенні стоячи навколішки.	Надягання кайданків при співпраці. а) Руки правопорушника заведені назад, долоні розгорнуті догори. В.п. - позиція інтерв'ю. Подати команди: «Руки догори, пальці в сторони», «Обертатись кругом, поки не скажу «стоп», «Стоп» (правопорушник опинився спиною до поліцейського), «Ноги широко, носки нарізно», «Руки опустити», «Руки назад, долонями догори». Виконати захват лівою рукою за праву кисть правопорушника зі сторони мізинця так, аби його пальці були перпендикулярні підлозі. Правою рукою надягти нижнє кільце кайданків на зап'ястя зі сторони великого пальця. Надягти верхнє кільце на ліве зап'ястя зі сторони великого пальця. Перевірити щільність надягання кайданків та поставити на фіксатор.	Звернути увагу на: - контроль променево-зап'ястного суглоба; - подачу вербальних команд та попередження про застосування спеціальних засобів. Надягання кайданків виконується максимально швидко, після чого перевіряються та фіксуються замки. Відпрацювання проводити без спротиву.
----	--	--	--

		Супровід виконувати з правого або лівого боку правопорушника. Правою рукою тримати за ліве плече вище ліктя, лівою за кисть цієї ж руки (така позиція супроводу виконується при співпраці). Якщо правопорушник проявляє непокору, покласти праву руку на його шию, одночасно підіймаючи руки кайданками догори, підсилюючи больову дію, доки він не нахилить тулуб уперед (мал. 125-135). б) позиція інтерв'ю. Подати команди: «Руки догори, пальці в сторони», «Обертатися кругом, поки не скажу «Стоп», «Стоп»», «Ноги широко, носками нарізно», «Руки назад, пальці у замок, долонями назовні», «Руки від спини». Виконати захват лівою рукою за замок зі сторони мізинців та прокрутити його догори. Надягти нижнє кільце наручників на праве зап'ястя зі сторони великого пальця. Лівою рукою виконати захват за середній палець лівої руки правопорушника, вигнути його назовні та розірвати замок. Надіти верхнє кільце наручників на ліве зап'ястя правопорушника зі сторони великого пальця. Перевірити щільність надягання кайданків та поставити на фіксатор (мал. 136-146). в) (мал. 147-149).	
--	--	---	--

125

126

127

128

129

130

131

132

133

134

135

6)

136

137

138

139

140

141

141

142

143

144

145

146

147

148

149.

4.	1. Надягання кайданків у положенні правопорушника лежачи після застосування заходів фізичного впливу та проведення поверхневої перевірки. 2. Проведення поверхневої перевірки у положенні лежачи.	Надягання кайданків у положенні лежачи на животі В.п. – правопорушник лежить на животі, поліцейський виконав больовий контроль. Правою рукою дістати кайданки, лівою продовжувати контроль зап'ястя. Виконати захват лівою рукою за ліву долоню правопорушника, розігнути руку та надягти нижнє кільце кайданків на зап'ястя зі сторони великого пальця. Подати команду «Ліву руку за спину». Виконати захват за ліву долоню та надягти верхнє кільце кайданків на зап'ястя зі сторони великого пальця (мал. 150-152). Поверхневий огляд у положенні лежачи. В.п.- правопорушник лежить на животі, руки за спиною в кайданках. Перевернути правопорушника на лівий бік за його праву руку. Виконати присід зі спини. Лівим коліном виконати контроль голови, натискаючи на шию, правим коліном	Звернути увагу на: - у разі спротиву больовий вплив збільшити дожимом на кисть; - кайданки надягати з руки, на яку здійснюється больовий контроль; - подачу вербальних команд та попередження про застосування спеціальних засобів. Поверхневу перевірку починати з головного убору, тулуб підозрюваного умовно розділити на сектори (звернути увагу на
----	---	--	--

упертися в правий бік правопорушника (права рука правопорушника повинна знаходитись на правому стегні поліцейського). Виконати поверхневий огляд тулуба, відвести праву ногу, зігнуту в коліні, назад та виконати поверхневий огляд нижніх кінцівок. Перевернути правопорушника на правий бік, виконати поверхневий огляд таким же чином, як і на лівому боці (мал. 153-157).

ділянку поясу (ременя).

Вивчення виконується в парах без спротиву.

Надягання кайданків у положенні лежачи

150

151

152

Поверхневий огляд у положенні лежачи

153

154

155

156

157

5.	Способи підйому правопорушника в кайданках та його конвоювання В.п. – правопорушник у кайданках знаходиться в положенні лежачи на животі	Спосіб підйому правопорушника в кайданках та його конвоювання В.п. – правопорушник у кайданках лежить на животі. Подати команду: «Ліву ногу під себе». Підштовхуючи правопорушника, змусити його піднятися у бік зігнутої ноги (мал. 158-163).	Звернути увагу на: - контроль кисті правопорушника; - напрям підйому; - подачу вербальних команд; - можливість повалення в разі спротиву.
----	--	---	--

158

159

160

161

162

163

6.	Надягання кайданків під загрозою застосування табельної вогнепальної зброї.	Надягання кайданків у положенні лежачи після застосування заходів фізичного впливу у складі патруля. В.п. – контакт та прикриття. а) Правопорушник виявляє непокору. П-1 переходить до позиції ескорту (переваги). Правопорушник чинить опір. П-2 виконує кидок вихватом ніг ззаду. П-1 виконує больовий контроль, П-2 – утримує ноги хрест-навхрест (мал. 164-170). б) варіант больового контролю ніг (мал. 171-173).	Звернути увагу на: – злагодженість дій. Відпрацювання проводити без спротиву.
----	---	---	---

164

165

166

167

168

169

170

171

172

173

7.	Поверхнева перевірка правопорушника в положенні стоячи (стоячи навколішки), руки за спиною, пальці в замку після виконання поліцейським елементів акробатики або силового, швидкісно-силового навантаження. Поліцейському виконати елементи акробатики або силового, швидкісно-силового навантаження, після чого провести поверхневий огляд.	Звернути увагу на: - контроль замку пальців рук правопорушника; - виведення правопорушника з рівноваги; - подачу вербальних команд (подавати команди чітко та голосно).
----	--	---

8.	Надягання кайданків при співпраці після виконання поліцейським елементів акробатики або силового, швидкісно-силового навантаження:	а) В.п. - руки правопорушника відведені назад, долоні розгорнуті догори; б) В.п. - правопорушник у положенні стоячи (стоячи навколішки), руки за спиною, пальці в замку. Поліцейському виконати елементи акробатики або силового, швидкісно-силового навантаження та надягти кайданки правопорушнику.	Звернути увагу на відсутність паузи між захватом та надяганням кайданків.
9.	Надягання кайданків у положенні правопорушника лежачи після застосування заходів фізичного впливу (після виконання поліцейським елементів акробатики або силового, швидкісно-силового навантаження).	Поліцейському виконати елементи акробатики або силового, швидкісно-силового навантаження. Виконати повалення: - важелем руки до середини; - вузлом руки важелем назовні; - загинанням руки за спину із контролем ліктьового суглоба; - кидком із захватом ніг ззаду; - за шию, голову. Надягти кайданки правопорушнику та провести поверхневу перевірку. Поверхневу перевірку починати з головного убору, тулуб правопорушника умовно розділити на сектори (звернути увагу на ділянку поясу (ременя). Виконувати в парах без спротиву.	Звернути увагу на: - утримання правопорушника здійснювати на больовому контролі, у разі спротиву больовий вплив збільшити дожином на кисть; - подачу вербальних команд та попередження про застосування спеціальних засобів.
10.	Надягання кайданків та проведення поверхневої перевірки.	В.п. - правопорушник знаходиться: - на міжповерхових сходах; - у тамбурі; - у кімнаті. Надягти кайданки на правопорушника, після чого провести поверхневий огляд.	Звернути увагу на: - дотримання особистої безпеки (контакт та прикриття); - техніку надягання; - способу конвоювання відповідно до особливостей

			приміщення.
11.	Надягання кайданків на правопорушника, який знаходиться в приміщенні, під загрозою застосування табельної вогнепальної зброї.	В.П.- правопорушник знаходиться: - на міжповерхових сходах; - у тамбурі; - у кімнаті. Надягти кайданки на правопорушника. Один поліцейський здійснює надягання, інший прикриття.	Звернути увагу на: - дотримання особистої безпеки (контакт та прикриття, поводження зі зброєю); - техніку надягання; - способу конвоювання відповідно до особливостей приміщення.
12.	Надягання кайданків на правопорушника, який знаходиться в приміщенні, при співпраці та проведенні поверхневої перевірки після виконання поліцейським елементів акробатики або силового, швидкісно-силового навантаження.	Поліцейському виконати елементи акробатики або силового, швидкісно-силового навантаження. Надягти кайданки правопорушнику та провести поверхневу перевірку.	Звернути увагу на: - дотримання особистої безпеки (контакт та прикриття, поводження зі зброєю); - техніку надягання кайданків; - способи конвоювання відповідно до особливостей приміщення.
13.	Надягання кайданків на правопорушника, який знаходиться в приміщенні, під загрозою застосування табельної вогнепальної зброї.	Поліцейському виконати елементи акробатики або силового, швидкісно-силового навантаження. Надягти кайданки правопорушнику та провести поверхневу перевірку.	Звернути увагу на: - дотримання особистої безпеки (контакт та прикриття, поводження зі зброєю); - техніку надягання

	зброї після виконання поліцейським елементів акробатики або силового, швидко-силового навантаження.		кайданків; - способу конвоювання відповідно до особливостей приміщення.
14.	Надягання кайданків у положенні правопорушника лежачи після застосування заходів фізичного впливу та проведення поверхневої перевірки в приміщенні після виконання поліцейським елементів акробатики або силового, швидко-силового навантаження.	Поліцейському виконати елементи акробатики або силового, швидко-силового навантаження. Виконати повалення: - важелем руки до середини; - вузлом руки важелем назовні; - загинанням руки за спину із контролем ліктьового суглоба; - кидком із захватом ніг ззаду; - за шию, голову. Надягти кайданки правопорушнику та провести поверхневу перевірку. Поверхневу перевірку починати з головного убору, тулуб правопорушника умовно розділити на сектори (звернути увагу на ділянку поясу (ременя). Виконувати в парах без спротиву.	Звернути увагу на: - дотримання особистої безпеки (контакт та прикриття); - техніку надягання; - спосіб конвоювання відповідно до особливостей приміщення. Зміна навчальних місць через 10 хв.
15.	Удосконалення способів підйому правопорушника в кайданках та його конвоювання в приміщенні: В.п. - правопорушник: - на міжповерхових сходах; - у тамбурі; - у кімнаті.	В.п. Правопорушник у кайданках лежить на животі. Подати команду: «Ліву ногу під себе». Підштовхуючи правопорушника, змусити його підняти у бік зігнутої ноги.	Звернути увагу на: - дотримання особистої безпеки (контакт та прикриття); - техніку надягання кайданків; - спосіб конвоювання відповідно до особливостей приміщення. Зміна навчальних місць через 5 хв.

16.	Способи затримання після виконання поліцейським елементів акробатики або силового, швидкісно-силового навантаження.	Поліцейському виконати елементи акробатики або силового, швидкісно-силового навантаження та виконати затримання: - загинання руки правопорушника за спину з контролем зап'ястя; - важелем руки досередини; - вузол руки важелем назовні; - загинанням руки за спину із контролем ліктьового суглоба; - кидком із захватом ніг ззаду; - за шию, голову.	Звернути увагу на: - подачу команд; - дотримання особистої безпеки; - контроль свого спорядження; - швидкість та чіткість виконання прийому. Прийоми відпрацьовувати з дозованим спротивом (активний опір).
-----	---	--	---

4.3. ЗАСТОСУВАННЯ ЗАХОДІВ ПОЛІЦЕЙСЬКОГО ПРИМУСУ, СПЕЦІАЛЬНИХ ЗАСОБІВ (ГУМОВОГО КИЙКА)

Навчальні питання

1. Стійки, хвати, утримання, дистанції.
2. Удари.
3. Захисні та атакуючі дії з використанням гумового кийка (ГК).
4. Звільнення від захвату за гумовий кийок.
5. Перехід від застосування гумового кийка до застосування табельної вогнепальної зброї.
6. Взаємодія поліцейських із використанням гумового кийка.

№	З м і с т	Алгоритм виконання	Типові помилки
1.	Стійки, хвати, дистанція. 1. Способи діставання ГК та прийняття стійок: - позиція очікування; - позиції готовності; 2. Переміщення в позиції готовності: збільшення (зменшення) дистанції.	Група шикується в три шеренги з інтервалом та дистанцією 1,5-2 м. Перший номер (правопорушник) імітує напад зі зближенням, другий номер (офіцер) збільшує відстань, подає вербальні команди та займає позицію готовності.	Звернути увагу на: - переміщення; - швидке діставання гумового кийка; - дотримання безпечної відстані.

Спосіб діставання гумового кийка

174

175

176

177

178

Стійки

179

180

181

2.

1. Удари ГК:
 - зверху;
 - знизу;
 - середньою частиною ГК;
 - тичком;
 - нанесення ударів при скороченні та розірванні дистанції.

Група шикується в три шеренги з інтервалом та дистанцією 1,5-2 м.

Удари відпрацьовувати самостійно та в парах, імітуючи нанесення ударів.

Звернути увагу на:

- замах під час нанесення удару;
 - частини тіла, по яких дозволено наносити удари ГК.

Удари (виконувати від плеча)

182

183

184

Удари торцем кийка (мал. 187, 188)

185

186

187

Удари середньою частиною кийка (мал. 189)

188

189

3.

Захисні дії ГК:
 - блоки від ударів
 руками та
 контратакуючі дії.
 - блоки від ударів
 ногами;
 - блоки від ударів
 палицею або іншим
 предметом.

Захисні дії гумовим кийком ГК-73

В.п. - кийок утримується обома руками перед собою:

- зверху;
- знизу;
- збоку.

Група шикується у дві шеренги з інтервалом 1.5 м
 обличчям один до одного.

Перший номер (правопорушник) імітує напад із
 зближенням, другий номер (офіцер) виконує блок та
 збільшує відстань, подаючи вербальні команди.

Звернути увагу на
 імітування нанесення
 ударів.

Захисні дії гумовим кийком

190

191

192

193

Блоки

194

195

196

197

198

199

4.	Захисні та атакуючі дії: - звільнення від захвату; - удар - контратака.	Звільнення від захвату за ГК – 73 В.п. – лівостороння (правостороння) стійка, кийок утримується обома руками, правопорушник захопив кийок однією рукою. Виконати звільнення від захвату швидким обертом із кроком уперед (назад). В.п. – правостороння (лівостороння) стійка. Поліцейський та правопорушник утримують кийок обома руками. Виконати звільнення від захвату швидким обертом із кроком вперед (назад).	Група шикується у дві шеренги з інтервалом 1,5-2 м обличчям один до одного. Звернути увагу на: - імітування ударів; - нанесення ударів лише в дозволені ділянки тіла. Виконувати вправи в стані психофізичного навантаження з помірним опором супротивника.
5.	Взаємодія поліцейських з використанням ГК. Перехід від	Група розподіляється по троє, перший номер – правопорушник.	Звернути увагу на: - утримання гумового кийка; - дотримання

	застосування ГК до застосування табельної вогнепальної зброї, надягання кайданків.		поліцейськими положення прикриття; - адекватності застосування сили (у разі потреби перейти до застосування вогнепальної зброї); - утримування больового контролю під час надягання кайданків. Виконувати вправи з помірним опором супротивника та використанням захисного спорядження на кшталт «ред-мен».
--	---	--	---

5. ЗАХИСТ ВІД НАПАДУ

Навчальні питання

1. Захисні дії: збиви, підставки, контратаки (2 точки).
2. Захисні дії – блок – прихвати, контратакуючі дії (4 точки).
3. Захист від захватів за руки.
4. Захист від захватів за одяг на грудях (за шию).
5. Захист від захвату обох ніг спереду
6. Захист від обхватів.
7. Захисні дії в положенні поліцейського на спині.
8. Захисні дії в положенні лежачи на животі.
9. Захист від обхвату за тулуб ззаду, спереду.
10. Захист від захвату обох ніг спереду.
11. Захисні дії при нападі із застосуванням холодної зброї (палиці, ножа тощо).

№	З м і с т	Алгоритм виконання	Типові помилки
1.	Захисні дії: - збиви, підставки.	Захист від нападу В.п. - поліцейський знаходиться в позиції інтерв'ю. Правопорушник виконує удар рукою або намагається схопити поліцейського за одяг. Виконати захист відбивом правою (лівою) рукою ззовні - досередини. Блокування руки правопорушника відбувається підставкою обох рук .	Звернути увагу на - переміщення; - розірвання дистанції; - швидкість нанесення ударів (повільно); - дозоване нанесення ударів під час відпрацювання; - швидкий перехід до континууму сили. Виконувати прийоми поперемінно або за командою.

200

201

202

203

204

205

206

207

Підставки

208

209

210

211

212

213

214

215

216

2.	Захист від захвату за одну або за обидві руки.	Захист від захвату за одну або обидві руки. а) В.п. – правопорушник виконує захват за зап'ястя (передпліччя) поліцейського однією рукою. Виконати крок правою (лівою) ногою назад по колу із обертом тулуба, звільняючись від захвату. Одночасно виконати	Звернути увагу на: - відпрацювання прийомів проводити без спротиву; - після розриву захвату
----	--	--	--

захват цього передпліччя правою рукою і прийняти позицію ескорту (переваги) (мал. 217-219).

б) Правопорушник виконує захват за зап'ястя (передпліччя) поліцейського обома руками. Звільнити свою ліву руку кроком правої (лівої) ноги назад по колу із обертом тулуба, звільняючись від захвату. Одночасно виконати захват цього передпліччя правою рукою і прийняти позицію ескорту (переваги) (мал. 220-223).

відійти на безпечну дистанцію;

- подачу команд;
- готовність до застосування спеціальних засобів.

а)

217

218

219

б)

220

221

222

223

3.	Захист від захвату за одяг на грудях (косий хват)	В.п. – правопорушник захватив поліцейського обома руками за одяг на грудях (косий хват). Виконати захват правою рукою за однойменний лікоть правопорушника. Ребром лівої долоні натиснути	Звернути увагу на: - відпрацювання прийомів проводити без спротиву;
----	---	--	---

на його ніс зверху-ліворуч та звалити його на спину, звільнитись від захвату. Не відпускаючи руки, виконати вузол руки. Перейти на больовий контроль (мал. 224-231).

- подачу команд;
- готовність до застосування спеціальних засобів.

224

225

226

227

228

229

230

231

4.	Захист від захвату за одяг на грудях обома руками (прямий хват).	В.п.- правопорушник захватив поліцейського обома руками за одяг на грудях (прямий хват). Виконати одночасно захват за руку правопорушника і розслаблюючий удар у гомілку, після чого виконати важіль руки досередини так, щоб правопорушник опинився в положенні лежачи на животі. Виконати больовий контроль В.п. - правопорушник захватив поліцейського однією рукою за одяг на грудях (прямий хват) Звільнитись від захвату. Виконати больовий контроль у положенні стоячи (мал. 232-236).	Звернути увагу на: - відпрацювання прийомів проводити без спротиву; - подачу команд; - готовність до застосування спеціальних засобів.
----	--	--	--

232

233

234

235

236

5.

Звільнення від захвату за шию плечем та передпліччям.

В.п. – правопорушник удушує поліцейського плечем та передпліччям.

Звільнитися від удушуючого захвату та розірвати дистанцію (мал. 237-242).

Звернути увагу на:

- відпрацювання прийомів проводити без спротиву;
- подачу команд;

- ГОТОВНІСТЬ ДО
застосування спеціальних
засобів.

237

238

239

240

241

242

6. Захист від захвату
обох ніг спереду.

Захист від захвату обох ніг спереду
В.п. - правопорушник намагається захопити
поліцейського за ноги.

Звернути увагу на:
- відпрацювання
прийомів проводити без

Виконати блокування руками шиї та плечей правопорушника, швидким рухом ніг назад збити його на землю. Спираючись на спину правопорушника, швидко забігти в бік. Перейти на контроль та затримання правопорушника (мал. 243-250).

спротиву;
 - після розриву захвату відійти на безпечну дистанцію;
 - подачу команд;
 - готовність до застосування спеціальних засобів.
 Виконувати прийоми поперемінно або за командою.

243

244

245

246

247

248

249

250

7.	Захист від обхватів: - ззаду за тулуб з обхватом рук; - ззаду за тулуб без обхвату рук.	Захист від обхватів за тулуб ззаду В.п. - правопорушник обхватив поліцейського за тулуб ззаду. З обхватом рук виконати присід з одночасним розведенням рук догори-вбоки. З кроком лівої (правої) ноги назад виконати удар та розірвати захват (мал. 250-253).	Звернути увагу на: - нанесення відволікаючих ударів; - контроль спорядження; - відпрацювання прийомів проводити без спротиву; - після розриву захвату відійти на безпечну дистанцію; - подачу команд; - готовність до застосування спеціальних засобів, вогнепальної зброї. Виконувати прийоми поперемінно або за командою.
----	---	---	---

250

251

252

253

8. Захисні дії в партері.

а) В.п. - поліцейський знаходиться в положенні лежачи на спині, правопорушник стоїть перед ним.

При намаганні скоротити дистанцію (або нанести удар), виконати удари в стегно та гомілку та піднятися у стійку (мал. 229-231).

б) В.п. - поліцейський у положенні на спині, а правопорушник зверху наносить удари (фул маунт).

Виконати упор лівою гомілкою в тулуб нападника, руками виконати захват за його руку і шию, та перевернути нападника у бік захопленої руки на спину, сідаючи на нього верхи (мал. 232-235).

в) В.п. - поліцейський у положенні лежачи на спині, а правопорушник зверху (гард) (мал. 236-239).

Виконати підбив тазом догори, становлячись на місток. Виконати захват його лівої руки, іншою рукою поштовхом у підборіддя та перевернути його на спину.

г) В.п. - поліцейський у положенні лежачи на животі, правопорушник зверху наносить удари. Закрити голову,

Звернути увагу на:

- дотримання техніки безпеки;

- відпрацювання прийомів проводити без спротиву;

- швидкий вихід з небезпечного положення;

- відхід на безпечну дистанцію;

- подачу команд;

- готовність до застосування спеціальних засобів, вогнепальної зброї.

Виконувати прийоми поперемінно або за командою.

		потилицю руками. Виконати згрупування (коліна до грудей), скинути нападника зі спини. Виконати захват за однойменне передпліччя нападника, перевернути його на спину (мал. 254-269).	
--	--	---	--

а)

254

255

256

б)

257

258

259

260

В)

261

262

263

264

г)

265

266

267

268

269

6. ЗАХИСТ ВІД НАПАДУ З МЕТОЮ ЗАВОЛОДІТИ ЗБРОЄЮ

Навчальні питання

1. Захисні дії при нападі із застосуванням холодної зброї (палиця, ніж тощо).
2. Захист при захваті за табельну вогнепальну зброю спереду.
3. Захист при захваті спереду за табельну вогнепальну зброю, що знаходиться в кобурі.
4. Захист при захваті ззаду за табельну вогнепальну зброю, що знаходиться в кобурі.

№	З м і с т	Алгоритм виконання	Типові помилки
1.	Захисні дії при нападі із застосуванням холодної зброї (палиці, ножа тощо).	Методика вдосконалення технічних дій з обеззброєння під час атаки з ножем будується за принципом «від простого до складнішого»: 1. Послідовне відпрацювання прийомів з гумовими макетами ножа, потім з дерев'яними макетами ножа та металевими (незагостреними) ножами. 2. Відпрацювання прийомів обеззброєння в повільному темпі, поступово підвищуючи швидкість атакуючих рухів. 3. Після засвоєння прийомів обеззброєння при атаці правою рукою з ножем перейти до відпрацювання прийомів обеззброєння при атаці лівою рукою. 4. Виконання прийомів обеззброєння після перекидів, технічних дій самозахисту, боротьби, відволікаючих та інших дій. 5. Виконання прийомів обеззброєння за сигналом у разі невідомого напрямку атаки (партнер утримує руку з ножем за спиною до сигналу). 6. Відпрацювання прийомів обеззброєння в колі послідовно атакуючих партнерів з обумовленими напрямками атаки на початку, потім у будь-якому напрямку. 7. Відпрацювання прийомів обеззброєння на вулиці, у	Звернути увагу на: - виправлення помилок; - дотримання техніки безпеки; - відпрацювання прийомів проводити без спротиву; - швидкий вихід з небезпечного положення; - відхід на безпечну дистанцію; - подачу команд; - готовність до застосування спеціальних засобів, вогнепальної зброї.

		різних приміщеннях та обмеженому просторі.	
2.	Захист при спробі заволодіти табельною вогнепальною зброєю (ТВЗ): - захват за ТВЗ спереду; - захват спереду за ТВЗ, що знаходиться у кобурі; - захват ззаду за ТВЗ, що знаходиться у кобурі	Захват за ТВЗ спереду В.п. – правопорушник захопив ТВЗ правою рукою. Зробити крок правою ногою, обертаючись праворуч. Розірвати дистанцію (мал. 270-273). В.п. - правопорушник захватив ТВЗ обома руками. Виконати блокування лівою рукою руки правопорушника. Зробити крок правою ногою назад, обертаючись праворуч, розірвати дистанцію.	Звернути увагу на : - утримання ТВЗ; - швидкість і чіткість виконання прийому; - розірвання дистанції; - подачу команд; - контроль напрямку пострілу.
 270 271 272 273			

3.	Захист при захваті спереду ТВЗ, що знаходиться в кобурі.	В.п. - правопорушник намагається захопити ТВЗ із кобури. Виконати блокування правою рукою руки правопорушника, зробити крок лівою ногою назад із обертом ліворуч, розірвати дистанцію, привести ТВЗ у готовність (мал. 274-278).	Звернути увагу на : - утримання ТВЗ; - швидкість і чіткість виконання прийому; - розірвання дистанції; - подачу команд; - контроль напрямку пострілу.
----	--	--	---

274

275

276

277

278

4.	Захист при захваті ззаду за ТВЗ, що знаходиться в кобурі.	В.п. - правопорушник намагається захватити ТВЗ ззаду із кобури. Виконати блокування руками руки правопорушника. Зробити крок лівою ногою вперед із обертом праворуч, нанести удар передпліччям по зап'ястю правопорушника, розірвати дистанцію та привести ТВЗ у готовність (мал. 279-283).	Звернути увагу на : - утримання ТВЗ; - швидкість і чіткість виконання прийому; - розірвання дистанції; - подачу команд; - контроль напрямку пострілу.
----	---	--	---

279

280

281

282

283

7. ВЗАЄМОДОПОМОГА. МОДЕЛЮВАННЯ СИТУАЦІЙ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ ЗАХОДІВ ПОЛІЦЕЙСЬКОГО ПРИМУСУ

Навчальні питання

1. Удосконалення техніки виконання прийомів із розділу «Самозахист».
2. Сприяння формуванню алгоритму правомірних дій у ситуаціях, пов'язаних із застосуванням заходів поліцейського примусу.

№	З м і с т	Алгоритм виконання	Типові помилки
1.	Виконання завдань із застосуванням заходів поліцейського примусу з урахуванням правомірності та відповідності обрання засобів.	Моделювання ситуацій 1. Взаємодопомога при затриманні правопорушника при підході спереду та конвоювання. 2. Взаємодопомога при затриманні правопорушника при підході ззаду та конвоювання. 3. Взаємодопомога при вчиненні опору правопорушником. 4. Допомога поліцейському при загрозі удушення стоячи. 5. Допомога поліцейському при загрозі удушення лежачи. 6. Допомога поліцейському при загрозі вогнепальною зброєю. 7. Допомога поліцейському при нападі на нього. 8. Допомога поліцейському при намаганні правопорушника нанести удар ножом.	Звернути увагу на: - дотримання заходів особистої безпеки; - правомірності застосування поліцейського примусу; - відповідність вибору заходів та алгоритму дій.

ВИСНОВКИ

Ефективна та дієва реформа Національної поліції України неможлива без добре фізично підготовлених поліцейських. Ефективна і функціональна фізична підготовка є суттєвою частиною правоохоронної діяльності. В цьому плані є необхідними три аспекти підготовки поліцейських до виконання їх повсякденних обов'язків, а саме загальна фізична підготовка; спеціальна фізична підготовка та тактика самозахисту. Навчання з фізичної підготовки передбачає формування та вдосконалення в поліцейських: рухових якостей та навичок, необхідних у повсякденній діяльності та в разі виникнення екстремальних ситуацій; витривалості, швидкісних та силових якостей, які забезпечують можливість переслідування правопорушника та перевагу в силовому протистоянні при його затриманні, у тому числі з подоланням природних та штучних перешкод; навику самоконтролю за фізичним станом та станом здоров'я у процесі виконання фізичних вправ; практичних навичок застосування прийомів самозахисту, особистої безпеки, фізичного впливу тощо.

Вважаємо, що оволодіння та якісне виконання основних прийомів із тактики самозахисту є індикатором підготовленості працівників Національної поліції України, що проявляється у високому рівні професіоналізму, здібності до виконання оперативно-службових завдань та у вирішуванні питань із протидії злочинності, забезпечення публічної безпеки та правопорядку в нашій державі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про Національну поліцію: Закон України від 2 липня 2015 року № 580-VIII. URL. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19>. (дата звернення: 15.01.2020).
2. Про затвердження Положення про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України: Наказ МВС України від 26 січня 2016 року № 50. URL. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0260-16>. (дата звернення: 15.01.2010).
3. Бондаренко В. В. Професійна підготовка працівників патрульної поліції : зміст і перспективні напрями : монографія. Київ: ФОП Кандиба Т.П. 2018. 524 с.
4. Дідковський В. А. Техніка і тактика застосування спеціального засобу БР-С та підручних засобів при силовому затриманні правопорушника : метод рек. К. КНУВС, 2008. 28 с.
5. Дідковський В. А., Запорожанов О. В., Кузенков О. В. Спеціальний засіб КПФ-02 (тонфа) : навч.-метод. посіб. Київ. НАВС, 2011. 94 с.
6. Домніцак В. В. Розвиток фізичних якостей: сили, витривалості, швидкості у студентів ВНЗ на тренувальних заняттях з рукопашного бою. *Актуальні проблеми професійної підготовки в службово-бойовій діяльності ОВС*. Матеріали круглого столу м. Одеса, 31 жовтня 2014 року. Одеса : ОДУВС, 2014. С. 32–36.
7. Дулгер В. В., Пашаєв А. З. о. Особливості фізичної підготовки поліцейських підрозділів поліції особливого призначення Національної поліції України. *Службово-бойова підготовка як основа професійної діяльності поліцейських*: матеріали круглого столу (м. Одеса, 15 листопада 2019 року). Одеса : ОДУВС, 2019. С. 99–102.
8. Запорожанов О. В., Гречко В. Ф. Основи ударної техніки гумовим кийком : навч.-метод. посіб. Національна академія внутрішніх справ України, 2002. 32 с.

9. Запорожанов О. В., Дідковський В. А. Прийоми затримання правопорушників : навч.-метод. посіб. Національна академія внутрішніх справ України, 2003. 34 с.
10. Коломієць Ю. М., Пашаєв А. З., Уварова О. Ю. Удосконалення рівня фізичної підготовки курсантів ВНЗ МВС України шляхом проведення секційної роботи із спортивних єдиноборств. *Підготовка поліцейських в умовах реформування системи МВС України* : зб. наук. пр. (24 травня 2018 р., м. Харків). МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ, Каф. спец. фіз. підготовки ф-ту № 2. Харків : ХНУВС, 2018. С. 73–76.
11. Круцевич Т. Ю. Теория и методика физического воспитания. Киев. Олимп. лит., 2003. 422 с.
12. Мартишко А. Ю., Рябуха О. С. Особливості формування теоретичних і методичних знань із фізичної підготовки поліцейських. *Юридична психологія*. 2016. № 2 (9). С. 91–98.
13. Моргунов О. А. Удосконалення фізичної підготовки правоохоронців МВС України на початковому етапі навчання. *Честь і закон*. 2014. № 2 (49). С. 46–49.
14. Наилучшая практика первоначальной полицейской подготовки – аспекты учебной программы. Составлено Старшим полицейским советником Генерального секретаря ОБСЕ. Серия публикаций ОСВПД. Том 5. 2009 год. 56 с. URL:<https://www.osce.org/ru/secretariat/109934?download=true>. (дата звернення: 01.12.2019).
15. Остьянов В. Н., Гайдамак И. И. Бокс (обучение и тренировка): учеб. пособие. Киев. Олимп. лит., 2001. 240 с.
16. Пашаєв А. З. о., Берназ Д. В. Тактичний фітнес при фізичній підготовці поліцейських. *Службово-бойова підготовка як основа професійної діяльності поліцейських* : матеріали круглого столу (м. Одеса, 15 листопада 2019 року). Одеса: ОДУВС, 2019. С. 185–189.
17. Пашаєв А. З. о., Проскурня Є. Є. Проблемні питання підвищення рівня фізичної підготовки та самозахисту працівників патрульної поліції у руслі євроатлантичної інтеграції України. *Сучасні тенденції та перспективи розвитку фізичної підготовки та спорту Збройних Сил України, правоохоронних органів, рятувальних та інших спеціальних*

- служб на шляху євроатлантичної інтеграції України* : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (Київ, 14-15 лютого 2019 р.). Національний університет оборони імені Івана Черняховського; за заг. ред. В. Свистун, О. Петрачкова. К. НУОН, 2019. С. 95–98.
18. Пашаєв А. З. о., Трішин К. О. Проблемні питання рівня фізичної підготовки працівників патрульної поліції. *Службова підготовка як система заходів, спрямованих на удосконалення знань, умінь та навичок працівників Національної поліції України* : матеріали круглого столу, м. Одеса, 02 листопада 2018 р. Одеса : ОДУВС, 2018. С. 125–127.
19. Серебряк В. В., Попов С. В., Колосов З. В. Застосування заходів фізичного впливу: техніка, тактика, методика навчання : навч.-метод. пос. МВС України, Луганський державний університет внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка. Луганськ. РВВЛДУВС ім. Е.О. Дідоренка, 2011. 160 с.
20. Спеціальна фізична підготовка: метод. посібник. А. І. Субот, А. В. Месь, С. А. Антоненко, Ю. В. Корнєєв. Ірпінь : НА ДПСУ, 2001. 130 с.
21. Спеціальна фізична підготовка: навч. посіб. Криволапчук В. О., Кримська М. С., Решко С. М. та ін.; за заг. ред. проф. Є. М. Моїсєєва та проф. О. Ф. Долженкова. К. Київ. нац. ун-т внутр. справ, 2009. 209 с.
22. Тимчасова настанова з фізичної підготовки у Збройних силах України (НСТ-2014). К. М-во оборони України. 2014. 158 с.
23. Фізична підготовка викладацького складу вищих навчальних закладів МВС України : навч.-метод. посіб. С. І. Жевага, К. В. Пронтенко, С. М. Безпалій та ін. Житомир : ЖВІ НАУ, 2013. 232 с.